

1889 2014

125 JAAR
UNIE VAN UTRECHT

Stvaranje mostova

Slovo dobrodošlice biskupa Utrechtske unije
o 125 godišnjici njezina osnutka

Stvaranje mostova

Slovo dobrodošlice biskupa Utrechtske unije o 125 godišnjici njezina osnutka

Draga Braćo i sestre

“Utrechtska unija je unija crkava, ali i unija biskupa koji ih vode, i koji su odlučni očuvati i unaprijediti vjeru, štovanje i bit strukture jedinstvene Crkve prvog tisućljeća.”

To je prva rečenica Statuta Utrechtske unije i biskupi koji su se sastali 24. rujna 1889. u biskupskoj rezidenciji u Utrechtu, sastali su se upravo s tom namjerom. Željeli su da budu u zajedništvu jedni s drugima, ali i da se njihove crkve međusobno vide kao sestrinske crkve. Temelj njihova zajedništva potekao je od riječi Vicencija Lerinškoga:

“Želimo se čvrsto držati onoga što se vjerovalo posvuda, uvijek, i od svih; jer je to stvarno i uistinu katolički.”

Biskupi su htjeli pokazati da se osobna mišljenja ne mogu jednostrano proglasiti istinom, jer bi to uništilo zajedništvo. Istina je zajednička odgovornost i zajedničko propitivanje. A samo Bog poziva ljude na to propitivanje i on je taj koji ih Duhom potiče da slijede Isusov put i tako otkriju “pravu ljubav”. To propitivanje je način Crkve kao zajedništva i poziv na to propitivanje je poziv svim ljudskim bićima. Crkva je zajedništvo, te se stoga i raskoli nastali u temeljima Stare Katoličke Crkve još osjećaju kao rane. Iako su te rane izliječene tijekom vremena, ostavile su ožiljke. Tko god vjeruje u pomirenje prikazano nam u Isusu ne traži podjelu, nego zajedništvo. To nam kroz bolnu stvarnost nejedinstva govori Gospodin i poziva nas da unatoč svemu budemo Svjedoci pomirenja i zajedništva. To je pred 125 godina bio biskupima poticaj, a to je poticaj nama i danas. Ta činjenica određuje naš poziv, naše poslanje i našu duhovnost.

Ostvarivanje zajedništva

Raskid s crkvom nije bilo nešto za čim se težilo u to vrijeme. Međutim, bilo je predočeno posebno viđenje crkve, i to je viđenje u konačnici bilo uzrok raskola. Početna točka i cilj bilo je naviještanje evanđelja i smatralo se da je to naviještanje ugroženo stvarnošću u Crkvi. I nejedinstvo među Kršćanima i strah nekih katoličkih krugova od modernog razvitka priječili su propovijedanje Evanđelja.

U povratku vjeri rane Crkve biskupi su vidjeli priliku za stvaranje alternativnog puta prema naprijed u oba područja. Njihovo je uvjerenje bilo da se spasenje ne može naći u povlačenju iz društva ili u ignoriranju znanstvenih i kulturnih pitanja. Štoviše, biskupi i njihovi vjernici propitivali su u kojoj su mjeri podjele u Crkvi još uvijek imale smisla. Oni su predstavljali značajnu skupinu katolika, koji su se pridružili Starokatoličkom pokretu. Oni su zapravo, i prije nastanka toga pojma, stvorili ekumenski pokret, te su aktivno pokušali, od samoga početka, da uspostave jedinstvo s pravoslavnim crkvama i anglikanskom zajednicom.

Bilo je pitanje opstanka Starokatoličkog pokreta da se starokatolici u nekim zemljama organiziraju kao mjesne katoličke crkve. Tako je u početku bilo u Švicarskoj i Njemačkoj. Te su crkve, zajedno s Crkvom u Nizozemskoj - koja je imala različite korijene, ali je smatrala da teži istim ciljevima - preuzele inicijativu da stvore Međunarodnu federaciju starokatoličkih crkava: Utrechtsku uniju. Toj uniji otada su se priključile i druge crkve. Ostaje ipak velika žalost da su se upravo oni, koji su se osjetili pozvanima da se bore za jedinstvo Crkve, odvojili od Crkve koju su toliko voljeli. To je možda razlog zašto ni te crkve ni sama Utrechtska unija nikada nisu imali veliku želju za moći. Njihova je želja bila da grade još veće zajedništvo i jedinstvo unutar sveopće Crkve. Unija je nastojala graditi mostove i biti mjesto susreta za kršćane različitih tradicija. Cilj je bio da na taj način doprinesu ekumenskom idealu jedinstva svih kršćana. Do današnjeg dana Utrechtska unija i dalje nastavlja raditi na ekumenizmu. Ne samo da je Unija i dalje otvorena za nove članice, nego je i dalje angažirana u dijalogu s velikim kršćanskim tradicijama te želi biti mjesto susreta kršćana koji traže crkveno zajedništvo prema ranom crkvenom shvaćanju katoličanstva.

Vizija crkve

Starokatolička Crkva temelji svoj eklesiološki identitet i teološki program rada na postavkama rane Crkve. Osim toga, pokušava očuvati kontinuitet s apostolskim izvorima Crkve. U tome, postoje tri pitanja od temeljne važnosti.

Crkva je zajednica spasenja, kao što to jest u crkvi, da spasenje koje je Bog dao čovječanstvu, postaje stvarno. Jer spasenje mora biti opipljivo doživljeno (ili nije spasenje), on se ostvaruje u konkretnim okolnostima života ljudi. Crkva je, dakle, uvijek lokalna stvarnost, a sveopća je Crkva zajednica pomirenja mjesnih crkava. Spasenje je "pomirenje". Radi se o pomirenju, kao što nam ga je dao Bog u Isusu Kristu, odnosno radi se o pomirenju ljudi sa sobom, međusobno i s Bogom. Crkva postoji radi pomirenja koje ostvaruje Bog. Ova služba presudna je za poslanje Crkve. Zajedništvo je posljedica pomirenja. Euharistija je izvor i izraz Crkve, shvaćene kao zajednice, koju slavi biskup ili, kroz njega, svećenik. Biskupsku službu treba shvatiti kao povezivanje mjesne crkve sa svojim korijenima i kao znak jedinstva.

U izgradnji zajednice, trebamo biti vođeni nekim važnim uvjerenje rane crkve. Kada govorimo o univerzalnosti kršćanske poruke, poruke koja je otvorena prihvaćanju svih kultura u svojim različitim oblicima izražavanja; onda je upravo zajedništvo mjesnih crkava, kako se provodilo u ranoj crkvi, ono koje otvara mogućnost doživljavanja jedinstva u svojoj biti i raznolikosti u strukturi crkvenog života. Prihvaćanje različitosti unutar čovječanstva i između kultura osnovni je preduvjet da zajedništvo crkava djeluje međusobno se podupirući, te na taj način omogućuje doživljavanje pomirenja i ozdravljenja. Isto vrijedi i za procese razmjene i komunikacije, koji su bitni sastavni dio toga zajedništva. To je uistinu presudno za uspjeh zajedništva mjesnih i nacionalnih crkava s jednakim pravima i jednakom vrijednošću. Takva komunikacija unutar mjesnih crkva i izvan njih, na razini zajednice, potrebna je za uspjeh u zajednice.

Duhovni put

Sveobuhvatnost Crkve nije samo teološko mišljenje, nego uvjerenje da nam Duh Sveti ima što reći u našem odnosu s ljudima iz cijeloga svijeta.

Prema našoj tradiciji, mi imamo neka zanimljiva ideološka načela koja ne smijemo gledati samo kao ukrase koji rese našu crkvu. Naprotiv, naša tradicija daje nam smjernice koje nam trebaju za djelovanje u životu i u svijetu. Naša tradicija poziva nas da druge ljude i sam svijet uzimamo ozbiljno kako ih i Bog uzima. U Starokatoličkom načinu kršćanskog života, postoje tri središnja pitanja: otvorenost duha, predanost i sudjelovanje.

Kao prvo, riječ o otvorenosti. Možemo je prevesti kao potrebu za iskrenošću (autentičnošću), što je starokatolicima veoma važno. Starokatolici nisu zadovoljni jednostavnim odgovorima. Oni sudjeluju u životu kakav jest. Žele čuti riječ Božju u stvarnosti svojega života. Žele otvoriti dijalog između Riječi Božje i stanja u čovječanstvu i svijetu. Vjera nikada nije nešto sigurno i konačno.

Predanost je drugo središnje pitanje. Najbolja stvar koja se nekoj osobi može dogoditi jest da zna da je potpuno predana drugima, onima koji su u potrazi za suputnicima. Na taj se način može vidjeti i savez s Bogom. Bog je potpuno predan čovječanstvu. Predanost također znači dostupnost. Tko god je suputnik nekoga drugoga, dostupan je da se zajedno brinu za drugačiju kvalitetu života i da rade zajedno na tome. Zajedno s Bogom, nadamo se da će životi ljudi i njihov svijet sve više i više obuhvaćati "kvalitetu kraljevstva". Ta kvaliteta izravno se odnosi na oprost i pomirenje, na stvaranje prostora za drugoga, na davanje prilika jedni drugima, u jedinstvu i miru.

Bog uvijek vodi tim putem, tako da vjera zapravo nije ništa drugo nego "suradnja s Bogom". Bog je predanost sebi. Vjerovati znači odgovarati na poziv za sudjelovanjem u toj predanosti. Sudjelovati u Božjem životu-u-predanosti: to je vjera. To je treće pitanje. Sudjelovati u toj božanskoj predanosti čista je milost: to je dar, dar za život! Crkva je izraz tog života-u-predanosti.

Uskrsli Gospodin glava je Crkve, jer bez njegova vodstva nemamo pravi put. On je taj od kojeg učimo voljeti. Duh Božji je taj koji omogućuje našim srcima da vole. Duh daje svakome od nas posebne darove, od kojih svaki

predstavlja važan doprinos izgradnji cjeline, tako da Crkva svjedoči svijetu "kvalitetu kraljevstva"! To ne dolazi od nas samih: mi to svaki put iznova i iznova primamo kada lomimo kruh i dijelimo kalež u Isusovo ime. Tada se još jednom stapamo s ljudima koji žive od Božje ljubavi.

Očekuje se da Crkva govori o Isusu, te da kršćani aktivno žive kao njegovi sljedbenici. To zahtijeva neizmjernu otvorenost duha, što dovodi do predanosti jedni drugima i do intenzivne suradnje s Bogom.

Današnje poslanje Utrechtske unije

Starokatoličke crkve pozvane su da doprinose sveobuhvatnosti Crkve. Ključ za postizanje toga poslanja je u tome da svaki član može doživjeti snagu "duhovnosti zajednice" unutar župe i biskupije. Uz to dolazi i svijest o tome da je to u stvari doprinos cijeloj Crkvi, sveopćoj Crkvi. Mi sami možemo iskusiti kako ta duhovnost otvorenost / predanost / sudjelovanje povezuje naše crkve s drugim crkvama: sa sestrinskim Crkvama Utrechtske unije, ali i s anglikanskim i pravoslavnim crkvama, s filipinskom Nezavisnom crkvom; ali i u našim razgovorima s pravoslavnim crkvama, Rimokatoličkom crkvom, Mariavitskom starokatoličkom crkvom, Crkvom Mar Thoma u Indiji i Švedskom crkvom. Ta duhovnost doprinos je jedinstvu i sveobuhvatnosti Crkve. Starokatolici postoje zato da Crkva bude "katoličkija" / sveobuhvatnija: odnosno bolje utemeljena i na zemlji i na nebu.

"Starokatolička karizma" mogla bi se opisati time da vjera uvijek znači predanost srca i duše čovječanstvu i stvaranju, jer Bog je jednako duboko predan spasenju čovječanstva i stvaranju. To je bît duha trojstva otvorenosti / predanosti / sudjelovanja.

Osjeća se da taj način shvaćanja svijeta i Crkve cijene i drugi kršćani. To je znak da su Starokatoličke crkve pozvane da imaju tu ulogu u Sveopćoj Crkvi. To znači da nije važna samo naša suradnja unutar Utrechtske unije, nego i naš zajednički ekumenski rad. Iz toga slijedi da moramo poduzeti korake za ulazak u nova partnerstva s drugim crkvama, te da moramo nastojati aktivno unaprijediti naše ekumensko poslanje. To znači da bismo o

toj duhovnosti trebali govoriti u međunarodnim ekumenskim krugovima, i da bismo je trebali dijeliti kako bi obogatili kršćane u drugim crkvama. U tom smislu jasno je da je to što smo maleni vrlo korisno, jer to znači da nikome ne predstavljamo prijetnju. Naš "autoritet" temelji se na skromnosti.

Već smo postigli neke zanimljive rezultate, ali to je samo ukazivanje na put koji nas vodi u budućnost. Bitno je da taj ekumenski rad dobiva našu široku podršku i sudjelovanje. Stoga Vas sve pozivamo da podržite taj rad svojim suosjećanjem i molitvama i kad god je moguće, da se u nj aktivno uključite kako bi naša predanost ekumenizmu imala punu podršku naših zajednica i župa. U naše vrijeme, u kojem je kršćanski svijet podijeljen mnogim moralnim pitanjima, također je važno izgraditi most između takozvanih "liberala" i "konzervativaca" Bilo bi kratkovidno da prigrlimo jedan od tih dvaju stavova, bilo u teologiji bilo u etici. Umjesto toga, trebali bismo nastojati obje strane približiti jednu drugoj, te tako otvoriti mogućnosti ispitivanja svih stajališta.

Ovaj zadatak nas također poziva da preuzmemo ulogu pozivatelja, odnosno onoga koji poziva druge na dijalog na putu na koji smo pozvani. Možda bi autoritet drevnoga tradicionalnoga biskupskog pogleda, poput onoga Utrechtskoga, mogao i ovdje igrati poticajnu ulogu.

"Ono što se vjerovalo posvuda, uvijek, i od svih..."

Vicencijevo mišljenje potiče nas da i dalje gradimo mostove i tražimo zajedništvo.

Monah iz Lérinsa tražio je izlaz za široko razgranato kršćanstvo svojega vremena, kojemu je prijetilo da padne u potpuno rasulo. U naše vrijeme, također, postoji velika raznolikost unutar kršćanstva. To je svakako prilika, ali i prijetnja. Mudrost je u tome da u različitosti budemo jasno povezani jedni s drugima, tako da nesloga i svađa ne prevladaju. S tim istim izazovom mora se suočiti i svijet. Stanje u kršćanstvu jedva da se u toj stvari razlikuje od stanja svijetu u kojem ono postoji. Iz tog razloga, Bog još jasnije poziva kršćane, da ukažu na put pomirenja, jedinstva i zajedništva, toliko potrebnima ovome svijetu. Na 125. obljetnicu naše zajednice, kažimo

jasno i glasno, kao biskupi crkava Utrechtske unije, da je naša obveza da to učinimo. Naš duh otvorenosti, predanosti i sudjelovanja budi u nama dar gradnje mostova i čini crkve Unije i samu Uniju mjestima susreta u kojima se još uvijek mogu naći zajedništvo i jedinstvo kao darovi od Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga.

Blagoslovljen Bog na taj dan sjećanja na sve ono što su naše crkve postigle u proteklih 125 godina; hvala Bogu na svemu onome na čemu Njegov Duh djeluje u nama do danas.

Utrecht, rujan 2014.

Dr. Joris A.O.L. Vercammen,

Nadbiskup Utrechta

Predsjedavajući Internacionalne Starokatoličke Biskupske konferencije

Dr. Harald Rein,

Biskup Starokatoličke crkve u Švicarskoj

Tajnik Internacionalne Starokatoličke Biskupske konferencije

Mag. Dušan Hejbal

Biskup Starokatoličke crkve u Republici Češkoj

Dr. John Okoro,

Biskup Starokatoličke crkve u Austriji

Dr. Matthias Ring,

Biskup Katoličke Biskupije Starokatoličke crkve u Njemačkoj

Dr. Dirk Jan Schoon,

Biskup Haarlema

Dr. Wiktor Wysoczanski

Biskup Starokatoličke crkve u Poljskoj

Prijevod: Dr. sc.prof. Damir Boras

Predsjednik Sinodalnog vijeća Hrvatske starokatoličke crkve

Rektor Zagrebačkog Sveučilišta

1889 2014

125 LECIE
UNII UTRECHSKIEJ

Wstań i idź!

MIĘDZYNARODOWY KONGRES STAROKATOLICKI 2014

1889 2014

125 JAAR
UNIE VAN UTRECHT

Sta open ga!

INTERNATIONAAL OUD-KATHOLIEKEN CONGRES 2014

1889 2014

125 YEARS
UNION OF UTRECHT

Get up and go!

INTERNATIONAL OLD CATHOLIC CONGRESS 2014

1889 2014

125 JAHRE
UTRECHTER UNION

Steh auf und geh!

INTERNATIONALER ALTKATHOLIKENKONGRESS 2014

1889 2014

125 LET
UTRECHTSKÉ UNIE

Vstaň a jdi!

MEZINÁRODNÍ STAROKATOLICKÝ KONGRES 2014

1889 2014

125 ANS
L'UNION D'UTRECHT

Lève-toi et marche!

CONGRÈS INTERNATIONAL DES VIEUX-CATHOLIQUES 2014

1889 2014

125 LECIE
UNII UTRECHSKIEJ

Wstań i kreni!

MIĘDZYNARODOWY KONGRES STAROKATOLICKI 2014